

## WAO/EAACI Alergijos Apibrėžimai

Alergijos nomenklatūra yra labai įvairi. Kreipdamasi šia svarbia tema, siekiant aiškaus medikų profesionalų bendravimo, WAO rekomenduoja priimti Visuotinę Alergijos Nomenklatūrą. Terminologiją pasiūlė Europos alergologų ir klinikinių imunologų akademija savo publikacijoje, Peržiūrėta Alergijos Nomenklatūra (Ref. Johansson ir kiti, *Allergy*, 2001), Pasaulinė Alergijos Organizacija ją atnaujino publikacijoje Peržiūrėta Alergijos Nomenklatūra Visuotiniam Naudojimui (Ref. Johansson ir kiti, *JACI*, 2004)

**Alergija:** Alergija yra imuninių mechanizmų sukelta padidėjusio jautrumo reakcija. Alergija gali būti sąlygota antikūnų arba ląstelių. Daugeliu atveju antikūnai, sukeltys alergines reakcijas priklauso IgE izotipui, ir tokie individai serga IgE sukelta alergija. Ne visos su IgE susiję "alerginės" reakcijos atsiranda pas atopiškus asmenis. Ne IgE sukeltos alergijos atveju antikūnai gali priklausyti IgG izotipui, pvz., anafilaksija dėl imuninių kompleksų turinčių dekstranų ir klasikinė, dabar reta, seruminė liga, anksčiau minėta kaip III tipo reakcija. Tiek IgE, tiek IgG antikūnai yra randami bronchopulmoninės aspergiliozės atveju (ABPA). Alerginis kontaktinis dermatitas yra limfocitų sąlygotos alerginės ligos pavyzdys.

**Alergenai:** Alergenai yra antigenai, sukeltys alerginę reakciją. Daugelis alergenų sąveikojančių su IgE ir IgG, yra baltymai, dažnai su šoninėmis angliavandenių grandinėmis, bet ypatingomis aplinkybėmis gryni angliavandeniai gali būti laikomi alergenais ir be įrodymų. Mažo molekulinio svorio cheminės medžiagos retais atvejais, pavyzdžiui, izocianatai ir anhidridai, veikdami kaip haptenui gali būti laikomi alergenais, skatinančiais IgE antikūnų gamybą. Alerginio kontaktinio dermatito atveju klasikiniai alergenai yra mažo molekulinio svorio cheminės medžiagos, pvz., chromas, nikelis ir formaldehidai sąveikojantys su T ląstelėmis.

**Atopija:** Atopija yra individualus ir/ar šeiminis polinkis, ypač vaikystėje ar jaunystėje įsijautrinti ir gaminti IgE antikūnus kaip atsaką į įprastinį alergenų, dažniausiai baltymų poveikį. Pasekmėje tokiems individams gali išsivystyti tipiški astmos, rinokonjunktyvito arba egzemos požymiai. Terminai "atopija" ir "atopiškas" turi būti palikti aprašant paveldimą polinkį įsijautrinti IgE dažniausiai aplinkoje esantiems alergenams ir su kuriais kiekvienas susiduria, bet daugumai nesukeliančių pailgėjusios IgE antikūnų gamybos. Taigi, atopija yra didelio IgE antikūnų atsako kliniškas apibrėžimas. Atopijos terminas negali būti naudojamas tol, kol IgE sensibilizacija nėra dokumentuota IgE antikūnais serume ar teigiamais odos dūrio mėginiais. Alergijos simptomai tipiškam atopiškam individui gali būti pateikti kaip atopiniai, pvz., atopinė astma. Nei teigiami odos dūrio mėginiai, nei IgE antikūnų buvimas mažiau įprastiems alergenams, pvz., vabzdžio įgėlimui ar vaistui, kurių poveikis yra didelių dozių, nėra atopijos diagnostinis kriterijus.

**Hiperjautrumas:** Hiperjautrumas (padidėjęs jautrumas) sukelia objektyviai atkuriamus simptomus arba požymius į apibrėžtus veiksnius, kuriuos toleruoja normalūs asmenys.

**Nealerginis hiperjautrumas:** Nealerginis hiperjautrumas yra pageidautinas terminas aprašant padidėjusį jautrumą, kurio imunologiniai mechanizmai nėra įrodyti.

**Ligų nomenklatūra:**

**Astma(kaip apibūdinta GINA):**Astma yra lėtinė uždegiminė kvėpavimo takų liga, kurioje dalyvauja daugybė ląstelių, ypač putliosios, eozinofilai ir T limfocitai. Jautriems asmenims šis uždegimas sukelia praeinančius švokštimo, oro trūkumo, krūtinės suspaudimo pojūčio ir kosulio epizodus ypač naktį ir/arba anksti ryte. Šie požymiai dažniausiai susiję su išplitusiu kvėpavimo takų laidumo apribojimu, atsistatančiu bent iš dalies savaime ar po gydymo. Šis uždegimas sukelia kvėpavimo takų hiperreaktyvumą į įvairius dirgiklius.

**Alerginė astma:** tai kertinis terminas, pabrėžiantis imunologinius astmos mechanizmus. Esant įrodytiems IgE mechanizmomams, naudotinas IgE sukeltos astmos terminas. IgE antikūnai gali sukelti ūminę ir vėlyvą astminę reakciją. Tačiau, kaip ir kitų ligų atvejais, T ląstelių sukeltos reakcijos svarbios vykstant vėlyvoms ir uždelstoms reakcijoms. Priklausomai nuo astmos simptomų trukmės ji gali būti intermituojanti ar persistuojanti.

**Nealerginė astma:** Šis terminas pageidautinas apibrėžiant neimunologinius astmos tipus. Siūloma, kad senoji terminologija “išorinė”, “vidinė”, “egzogeninė” ir “endogeninė” būtų nenaudojama diferencijuojant alerginės ir nealerginės astmos pogrupes.

**Rinokonjunktyvitas:** Imunologinių padidėjusio jautrumo reakcijų simptomai nosyje ir akių junginėje turi būti priskiriami alerginiam rinokonjunktyvitui. Daugeliu atvejų tai susiję su IgE. Priklausomai nuo simptomų trukmės, gali būti naudinga diferencijuoti intermituojantį ir persistuojantį alerginį rinokonjunktyvitą.

**Dermatitas :** Apibendrintas odos vietinio uždegimo terminas turėtų būti dermatitas. Gerai žinoma kad “atopinė egzema/dermatitas” yra ne viena vienintelė liga, o dažniau kelių ligų samplaika su bendrai žinomais broožais. Labiau tinkamas terminas yra egzema. Pogrupė susijusi su alergine astma ir rinokonjunktyvitu t.y. egzema ligoniui su atopine konstitucija turėtų būti vadinama atopine egzema. Glaudus kontaktas su mažo molekulinio svorio cheminėmis medžiagomis gali išprovokuoti vyraujančią Th1 limfocitų sukeltą alerginį kontaktinį dermatitą. Nealerginė įvairovė gali būti aprašyta iritacinio/toksinio kontaktinio dermatito terminais.

Literatūros šaltiniai:

Johansson SGO, O'B Hourihane J, Bousquet J, Brujnzeel-Koomen C, Dreborg S, Haahtela T, Kowalski ML, Mygind N, Ring J, van Cauwenberge P, van Hage-Hamsten M, Wütrich B. A revised nomenclature for allergy. An EAACI position Statement from the EAACI nomenclature task force. *Allergy* 2000; **56**:813-824.

Johansson SGO, Bieber T, Dahl R, Friedmann PS, Lanie BQ, Lockey RF, Motala C, Ortega Martell JA, Platts-Mills T AE, Ring J, Thien F, Van Cauwenberge P, Williams

HC. Revised nomenclature for allergy for global use; Report of the Nomenclature Review Committee of the World Allergy Organization, October 2003. *J Allergy Clin Immunol* 2004;113:832-836.

Paimta iš EAACI ir WAO NPS Karen Henley Davies, WAO ir S.G.O. Johansson, Karolinska ligoninė, Stokholmas

Translation kindly performed by Prof. Ruta Dubakiene, Allergy Centre Vilnius University Antakalnis Hospital, Vilnius, Lithuania